

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/169/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

117/2016. számú (VII. 7.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. május 17-én előterjesztett **panaszát** a 2016. július 7-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem megállapítható.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2016. május 17-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát, a vele szemben 2016. május 8-án foganatosított rendőri intézkedés miatt.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy panaszt szeretne tenni és az ügye minél gyorsabb kivizsgálását szeretné kérni a Testülettől az őt az elmúlt hetekben, a [...] Kerületi Rendőrkapitányság és a munkatársai részéről ért, rendkívül súlyos túlkapásokkal és az ellene elkövetett bűncselekményekkel szemben. A részükről, a vele szemben elkövetett (egy demokráciában példátlan) eseménysorozat annak tudható be, hogy a [...] Kerületi Rendőrkapitányság és munkatársai ellen több, súlyos bűncselekmény elkövetése miatt is ügyészségi eljárás folyik jelenleg is (a Legfőbb Ügyészség vezetésével), a panaszos feljelentése nyomán.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

2016. május 8-án szeretett volna részt venni a [...] megrendezésre kerülő [...] Fesztiválon. Mivel nem jött a menetrendszerinti busz, ezért úgy gondolta (mivel napsütéses idő volt), hogy pár megállót legyalogol. Amikor a [...] úti virágbolthoz közeledett, 13 óra magasságában (kb. 300-400 méterre lehetett tőle), a virágbolt előtt megállt az [...] forgalmi rendszámú rendőrautó, amely egyébként a panaszos már megtett feljelentéseiben is szerepelt. Amikor a panaszos a rendőrök felé közeledett, akkor a panaszos úgy észlelte, hogy őt eléggé feltűnően és agresszíven figyelték. Ezt észrevéve, amikor közelebb ért hozzájuk, akkor bemutatott nekik. (A panaszos elismeri, hogy ez nem volt túl bölcs dolog.) Ennek következtében ők, mind a hárman kiszálltak a rendőrautóból és se szó, se beszéd elkezdtek a panaszos felé rohanni, mint a vadállatok. A panaszos megijedt a rendőröktől és elkezdett menekülni előlük. Kb. egy perccel később egy másik rendőrautó (amelyet a panaszos az eset előtt kb. 5 perccel látott elhaladni) feltűnt és a panaszost kis híján elütve, megállásra kényszerítette. A panaszos után szaladó rendőrök (annak ellenére, hogy semmilyen ellenállást nem tanúsított) megbilincseltek és anélkül, hogy igazolták volna magukat (se szó, se beszéd) elég durván a földre teperték és mind a hárman lefogták őt, így gyakorlatilag mozgásképtelenné tették. A panaszos ezt azért is állítja biztosan, hogy nem tanúsított semmiféle ellenállást a rendőri intézkedéssel szemben, mert a nála lévő (legálisan közterületen viselhető) gázspray-vel bármikor meg tudta volna nehezíteni ezt a szakszerűtlen, bússzűszomjas és minden jogalapot nélkülöző, brutális rendőri fellépést. Azt még elmondta, hogy az intézkedő rendőrök mindvégig lekezelően és agresszíven bántak vele. Például a ráakasztott bilincs szinte az egész előállítás időtartama alatt rajta volt, rajta hagyták. Az igazsághoz természetesen az is hozzátartozik, hogy amikor hárman ráfeküdtek és a fejét, valamint más testrészeit erősen a földhöz nyomták, akkor megpróbálta megkérni a rendőröket, hogy (azt elismeri, hogy nem úri stílusban) engedjék felállni, mert különben nem tudja igazolni magát a zsebében lévő személyi okmányával. A rendőrök ezen kérésének a teljesítését is megtagadták. Legalább 10-15 percig így tartották a panaszost a földön, rendkívül kényelmetlen körülmények között. Az egyik rendőr még azt is elmondta, hogy ha továbbra sem engedelmeskedik, akkor eltöri a nyakát. Folyamatosan mondta nekik, hogy nem csinált semmi törvényelleneset, ezért azonnal tegyék számára lehetővé, hogy az igazolványait bemutatva tisztázhassa magát. Ezt továbbra sem engedélyezték neki. A végén természetesen szóban (mivel más lehetőséget nem látott a panaszos) megadta a rendőröknek az adatait. Történt mindez fényes nappal, mindenki szeme láttára. Mindezt csak azért, mert bemutatott olyan rendőröknek, akik ellen, valamint a kollégáik ellen jelenleg is nyomozás folyik más bűncselekmények elkövetése miatt.

Az előállítása során két dolog miatt indítottak ellene szabálysértési eljárást. Az egyik, hogy nem igazolta magát időben; a másik pedig, hogy állítólag a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt találtak nála. Természetesen egyik megállapítás sem fedi a panaszos véleménye szerint a valóságot. Ugyanis, amikor megbilincseltek és egyből a földre teperték és hárman ráfeküdtek, akkor valószínűleg az őt ért sokkhatás miatt, valamint a helyzet életszerűtlensége miatt, stb. nem adta meg a személyi adatait. Ezt egyébként sem tudta volna megtenni, hiszen a fentiekben már írta, hogy teljesen mozgásképtelenné tették. Ráadásul olyan szabálysértési eljárást is indítottak az ügyében, amely mindenféle alapot nélkülöz és egyértelműen a [...] Kerületi Rendőrkapitányság bosszúhadjáratának tudható be. Ugyanis a szabálysértés megnevezéseként a közbiztonságra különösen veszélyes eszközként szerepel egy olyan kis kés, amit a 2013. október végén (30-ai) vele szemben intézkedő rendőrök teljesen legálisan magánál tarthatónak minősítettek. Ráadásul ezt a kis kést, amikor vette, akkor direkt úgy kérte az eladótól, hogy olyat adjon neki, amit az utcán legálisan is magánál tarthat, és ami nem minősül közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek. Ráadásul a [...] Kerületi Rendőrkapitányság rendkívül súlyosan visszaélve a hatalmával és hatáskörét messzemenően túllépve az épülethez mentőautót rendelt, amely a panaszos véleménye szerint

szintén nem a véletlen műve volt. Ugyanis bár a vele szembeni rendőri intézkedés számára brutális volt, de a zúródásokon és a horzsolásokon kívül más sérülése nem keletkezett. Éppen ezért határozottan nem kérte, elutasította az orvosi ellátást. Ennek ellenére a [...] Kerületi Rendőrkapitányság ráküldte a mentőket, olyan hamis állításokat fabrikálva, amivel a mentők rögtön beszállították őt a [...] Kórház Pszichiátriai Osztályára, ahol azóta is mindenféle törvényi felhatalmazás nélkül, az akarata ellenére, jogellenesen fogvatartják. Miközben kényszeres (kényszerített) gyógykezelésnek, gyógyszeres kezelésnek vetik alá, jelentősen károsítva az egészségi állapotát. Teszik mindezt a [...] Kerületi Rendőrkapitányság munkatársainak „hamis tanúvallomásaira, állításaira” hivatkozva, akik ellen már más komoly bűncselekmény elkövetése miatt a Legfőbb Ügyészség vezetésével jelenleg is több büntetőeljárás van folyamatban.

A panaszos beadványa végén még annyit közölt a Testülettel, hogy soha életében nem állt pszichiátriai kezelés alatt, nem volt semmilyen mentális problémája, hacsak az nem számít mentális problémának, ha valaki ma, Magyarországon magyar érdekeket képvisel. Mérnöki diplomával rendelkezik, két középfokú nyelvvizsgálója van (angol, német C-típusú). Az angol középfokú nyelvvizsgáját például a „nulla” szintről mintegy 4,5 hónap alatt tette le középfokúra. A panaszos úgy gondolja, hogy azok, akik a zárt osztályra juttatták és ott tartják fogva rendkívül súlyos bűncselekményt követtek el, illetve követnek el ellene. Főleg úgy, hogy mentálisan és fizikailag is teljesen egészségesnek számít.

2) A panaszos 2016. június 8-án, elektronikusan egészítette ki az előzőekben ismertetett panaszbeadványát az alábbiakkal.

Két kiegészítéssel szeretne élni. Az első szerint, az előállítás után az időközben a helyszínre érkező mentősök rögtön azzal viccelődtek, hogy ha valamit megállapítanak róla (természetesen nem mondták el, hogy hova akarják vinni), akkor olcsóbban megússza a rendőri előállítást. Ráadásul a múlt héten, fél órával a szabadulása előtt a pszichiátriai osztályon (ahol majdnem három hétig tartották bent mindenféle különösebb ok, indok, magyarázat nélkül) megjelent az a mentős (egyértelműen felsőbb utasításra), aki bevitte a panaszost a pszichiátriára. A panaszos, amikor mondta neki, hogy ma ki fogják engedni, akkor a mentős így válaszolt: „Ugyan már, ne kamuzzak. Minden bolond ezt mondja.”

Második kiegészítésként előadta, hogy nagyon érdekesnek találja azt a tényt, hogy a május 8-ai rendőri akcióra csupán csak pár nappal azután került sor, hogy a Legfőbb Ügyészség gyakorlatilag a [...] Kerületi Rendőrkapitányságot elmarasztaló, a panaszost felmentő ítéletet hozott. Főleg annak tükrében, hogy a május 8-ai rendőri akció időpontjában, illetve jelenleg is több vizsgálat folyik a [...] Kerületi Rendőrkapitánysággal és munkatársaival szemben, az általa tett feljelentések alapján. Főleg annak tükrében, hogy a május 11-ei vizsgálaton ([...] Kft-t) sem kellett volna részt vennie a május 5-ei Legfőbb Ügyészség által hozott határozat alapján.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) [...] Kerületi Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A kapitányságvezető 2016. június 10-én kelt átiratában a Testületet tájékoztatta, hogy az intézkedés célja a zavartan viselkedő panaszos jogainak a védelme, a közrend és a közbiztonság védelmi érdeke volt. Jogalapja a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés a) pontja, illetve az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontjának második fordulata.

A szolgálati gépjármű felé tartó panaszost valóban figyelték a rendőrök annak viselkedése miatt, azonban a feltűnően és agresszíven jelzők a kontextusban értelmezhetetlenek. Az oka a figyelésnek az volt, hogy a szolgálati gépjármű észlelését követően a panaszos viselkedése előbb zavarttá vált, majd kiabálni kezdett és középű ujját mutogatta a rendőrök felé.

Nem a panaszos cselekményére tekintettel szállt ki három rendőr a gépjárműből, hanem azért mert ennyien tartózkodtak benne. A megkezdni szándékozott intézkedéshez – különösen a zavartan és agresszíven viselkedő panaszossal szemben – a maximális létszámfölny biztosítására törekedtek a hatályos intézkedési módszertani útmutatóknak megfelelően. Nem rohantak a rendőrök, hanem sétáltak, amely tény a rendőri jelentés külön rögzíti. A panaszos akkor kezdett el szaladni, amikor a rendőrök a személyazonosságának az igazolására szólították fel. A panaszost futva utolérte két intézkedő rendőr is – Sz. J. r. törm. és S. T. r. törm. – aki ennek hatására megállt.

Testi kényszer a bilincs rögzítéséig – néhány másodperc, karfeszítés és lefogás – az Rtv. 47. § és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 40. § (1) bekezdés alapján, míg bilincs kényszerítő eszközt 13 órától 13 óra 20 percig az Rtv. 48. § c) és d) pontok, továbbá a Szolgálati Szabályzat 41. § d) pontja alapján, a (4) bekezdés b) pontja szerint alkalmaztak vele szemben. A rendőri jelentés földre teperést nem tartalmaz, a meglévő létszámfölnnyel a bilincselés a lefogás és a karfeszítés álló helyzetben is végrehajtható volt.

A panaszossal szemben a zavart viselkedésének a megállapítása is az intézkedés célját képezte, nemcsak a személyazonosságának a megállapítása. A panaszos ruházatából előkerült egy 8,5 cm pengehosszúságú kés, amelyet elvettek tőle és szabálysértési eljárást indítottak a panaszossal szemben. A panaszos személyi szabadságának a korlátozása 1 óra időtartamban történt meg 13 óra és 14 óra között. A panaszost ezt követően az OMSZ esetkocsija a [...] Kórház Pszichiátriai Osztályára szállította be. Megjegyzendő tény, hogy a panaszost a 2016. május 17-én kelt panaszbejelentése alapján – 3. oldal – még a panasz előterjesztésekor is a hivatkozott osztályon kezelték.

A panaszos a rendőri intézkedés során aktív és passzív fizikai ellenszegülést tanúsított, folyamatosan verbálisan szidalmazta a rendőröket, összefüggéstelen és változó önkontroll szint jellemezte.

Az intézkedés alá vont panaszos a személyazonosságának igazolására történő felszólítást követően elszaladt, majd azt követően aktív és passzív ellenállást tanúsított. A testi kényszer alkalmazása a panaszos szempontjából nyilván agresszív magatartás, de alkalmazása során a lekezelő jelző nem értelmezhető. A rendőri jelentés alapján szidalmazásukon kívül érdemi diskurzust nem folytatott az intézkedő rendőrökkel a panaszos.

A panaszos azon állítása, amely szerint az egyik rendőr azt mondta neki, hogy amennyiben nem engedelmeskedik, akkor eltöri a nyakát nem felel meg a valóságnak.

A rendőri jelentés alapján a panaszosi előadás nem fedi a valóságot, hiszen a panaszos nem akarta igazolni magát, a rendőrök ennek végrehajtásában nem lehetetlenítették el. Megjegyzendő a panaszos elszaladt a rendőrök elől és csak utolérés során sikerült őt megállítani. Menekülése során mindvégig megtehetette volna, hogy megáll és az iratait előkészíti, hiszen tudta, hogy igazoltatni akarják. Irata a rendőri jelentés alapján nem is a zsebéből került elő, miként azt a beadványában állította, hanem a nála lévő táská egyik rejtett zsebéből.

A RobotZsaru Neo ügyviteli rendszer nyilvántartási adatai alapján a panaszos tárgyában már két büntetőeljárásban került rögzítésre. A BRFK Bűnügyi Főosztály által folytatott büntetőeljárásban bejelentő, míg a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály által folytatott eljárásban érintettként került rögzítésre. Hivatkozott adatokat a rendszer az előállítási nyomtatványon történő személyrögzítéskor beadja, tehát az intézkedő rendőrök ennek alapján joggal tételezhatték fel, hogy a panaszos nincs kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt.

A panaszos a RobotZsaru Neo ügyviteli rendszerben lefuttatott adatellenőrzés alapján – a panasz tárgyává tett kényszerintézkedést leszámítva – 2014. és 2016. évek között egyáltalán nem szerepel a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságon folyamatban volt vagy lévő ügyekben, ennek megfelelően a kapitányság állományába tartozó rendőrök ellen tett feljelentésekről nincsen a kapitányságvezetőnek tudomása.

2) Az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint 2016. május 8-án, 13 órakor a panaszossal szemben az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerint átvizsgálást, az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerint előállítást (igazolás megtagadása), az Rtv. 48. § c) és d) pontjai alapján bilincselést hajtottak végre az intézkedő rendőrök. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset a panaszos 2016. május 8-án 13 órától 13 óra 20 percig viselte a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint a kezek előre bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés, anyagi kár nem keletkezett.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szerint Sz. J. r. törm. 2016. május 8-án 10 órától 22 óráig látott el gépkocsizó járőrszolgálatot a TIK alárendeltségében Gy. L. r. törm. és S. T. r. törm. rendőrökkel, a TIK alárendeltségében az [...] forgalmi rendszámú szolgálati gépkocsival. A szolgálata teljesítése során, 13 órakor a Budapest, [...] kerület [...] úton járőrözés közben egy gyanúsán viselkedő férfire lett figyelmes, aki a szolgálati gépkocsi láttán zavartan viselkedett, valamint a szolgálati gépkocsi felé a középső ujját mutogatta, kiabált. Ezt észlelve a rendőrök szabályosan félreálltak a szolgálati gépkocsival, majd kiszálltak a gépjárműből és az ismeretlen férfi felé sétáltak. Amint az ismeretlen férfi közelébe értek felszólították, hogy adja át a személyazonító igazolványát, mire a férfi megfordult és szaladni kezdett a Budapest, [...] kerület K. út irányába. Ezt észlelve S. T. r. törm.-rel a férfi után szaladtak. Gy. L. r. törm. a szolgálati gépkocsihoz visszasietett és azzal hajtott a férfi után. A férfit S. T. r. törm.-rel a Budapest, [...] kerület Törökvész út 91. számnál érték utol, de a férfi figyelmeztetés ellenére sem volt hajlandó igazolni magát, továbbá továbbszidalmazta a rendőrséget. Ekkor ért a helyszínre Gy. L. r. törm. is a szolgálati gépkocsival. Ezt követően Sz. J. r. törm. közölte a férfivel, hogy ha magát nem igazolja, akkor

előállítja a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra, amely figyelmeztetésre továbbra sem volt hajlandó együttműködni a jogszerű intézkedéssel szemben. Ezt követően a férfi újból megpróbálta magát kivonni az intézkedés alól. Ekkor Sz. J. r. törm. felszólította, hogy ha nem működik együtt, akkor testi kényszert, valamint kényszerítő eszközt fog vele szemben alkalmazni. A férfi ekkor sem volt hajlandó igazolni magát és megpróbált elszaladni, ezért S. T. r. törm. és Gy. L. r. törm. rendőrökkel Sz. J. r. törm. testi kényszer alkalmazásával (karfeszítés) a férfi kezeit előre állapotban bilincselték meg, mivel megpróbálta kivonni magát az intézkedés alól és nem igazolta magát. Ekkor a férfi továbbszidalmazta a rendőröket és ellenszegült az intézkedésnek, ezért további segítséget hívtak a helyszínre a ruházátvizsgáláshoz, valamint a beszállításhoz. 13 óra 11 perckor a helyszínre érkezett a Rózsadomb 155-ös tagállomás, akik segítségével a férfin ruházat-és csomagátvizsgálást hajtottak végre, amely során a farmerja bal zsebéből egy 8,5 cm pengehosszúságú kés került elő. Ezt követően a férfit beszállították a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol további ruházat-és csomagátvizsgálást hajtott végre a személyen Gy. L. r. törm., amely során a férfinél lévő fekete színű hátitáska rejtett zsebéből előkerült a személyazonosító igazolványa, valamint a lakcímet igazoló hatósági igazolványa, amelyből megállapították az adatait (panaszos). Sz. J. r. törm. közölte a panaszossal, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesz a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 198. § (1) bekezdés, a Szabs. tv. 207. § (1) bekezdés, valamint a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdés alapján, amelyet megértett és tudomásul vett. A panaszos rendőri kérdésre elmondta, hogy a szabálysértések elkövetését nem ismeri el. A panaszos a szabálysértési nyilatkozatot kitöltötte és aláírta. Rendőri kérdésre, hogy miért próbálta meg kivonni magát az intézkedés alól, azt válaszolta, hogy ő a rendőrség által megfigyelés alatt áll, valamint perben áll a rendőrséggel. A panaszosról a 8,5 cm pengehosszúságú kést átvételi elismervény ellenében elvették. A panaszos az intézkedés folyamán zavartan viselkedett, ezért hozzá mentőt hívtak. A mentő a kapitányságra 14 órakor érkezett meg. Sz. Á. mentőtiszt megvizsgálta a panaszoszt és közölte a rendőrrel, hogy a panaszoszt a [...] Kórház Pszichiátriai Osztályára szállítják további vizsgálatok elvégzése miatt. A történeteket jelentette Sz. J. r. törm. a Buda Központnak, aki azt az utasítást adta, hogy a történetekről készítsen jelentést. A panaszoszt a KIR-ben leellenőrizte, de abban nem szerepelt. A panaszoszt nem helyezték el előállító helyiségben.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján a panaszosnak kiadták az előállítás idejéről szóló igazolást és az előállítás okáról szóló tájékoztatót.

Az előállítás oka 2016. május 8-án 14 óra 15 perckor megszűnt, a panaszos kórházba szállítása ekkor megtörtént.

3) A rendőrség mellékelte az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról parancsnoki vélemény és kivizsgálás elnevezésű dokumentumot, amely kitöltetlen, üres, érdemi információt nem tartalmaz.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A panaszbeadványban foglaltak kapcsán a Testület először saját hatáskörének a meglétét vizsgálta, vagyis azt, hogy mely panaszelemek érdemi vizsgálatára terjed ki a hatásköre.

A panaszos sérelmezte a mentőtiszt vele szemben tanúsított magatartását és azt, hogy olyan cselekmények miatt indítottak vele szemben szabálysértési eljárást, amelyeket nem is követett el.

a) A mentőtiszt fellépésére vonatkozó sérelem kapcsán a Testület az alábbiakat rögzítette.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Rtv. hivatkozott rendelkezése egyértelműen meghatározza a Testület számára a hatáskörére vonatkozó személyi hatályt, vagyis azt a személyi kört, akik vonatkozásában eljárását lefolytathatja. A Testület rendőrök által végrehajtott vagy elmulasztott intézkedést, kényszerítő eszköz alkalmazást vizsgálhat felül. Mivel a panaszos egy konkrét mentőtiszt fellépését, vele szemben tanúsított bánásmódot sérelmezett, így a Testület – figyelemmel az előzőekben közöltekre – hatáskörének a hiányát volt kénytelen megállapítani. A Testület mentőtisztek fellépését nem vizsgálhatja eljárásában.

A Testület hatáskörének a hiányában a panaszos által sérelmezett mentőtiszt fellépését nem vizsgálhatta.

b) A panaszos ezen kívül sérelmezte, hogy olyan cselekmények miatt tettek vele szemben szabálysértési feljelentést, indult szabálysértési eljárás, amelyeket nem követett el.

A fentebb már hivatkozott Rtv. szakasz a Testület eljárásának tárgyi hatályát determinálja, amely szerint a rendőrök által végrehajtott és/vagy elmulasztott intézkedéseket, kényszerítő eszköz alkalmazást vizsgálhatja meg eljárásban a Testület. A rendőrség, mint szabálysértési hatóság tevékenységét a Szabs. tv., azaz az Rtv-n kívüli más jogszabály szabályozza. Tekintettel azonban arra, hogy a rendőrség szabálysértési hatóságként végrehajtott cselekményeivel szemben a Szabs. tv. megfelelő jogorvoslati rendszert biztosít a sérelmet szenvedett, eljárásban érintett személyek számára, így az ott meghatározottak szerint van lehetőség jogorvoslat előterjesztésére. Figyelemmel arra, hogy a panaszos által kifogásoltak nem tartoznak az Rtv. IV-VI. fejezetének hatálya alá és azokkal szemben külön jogszabály megfelelő jogorvoslati lehetőséget biztosít a jogsérelmek orvoslására, így a Testület ezen kifogás kapcsán is hatáskörének a hiányát állapította meg, ugyanis nem áll jogában

atekintetben határozni, hogy szabálysértés elkövetésével valamely személy gyanúsítható-e avagy sem.

A Testület hatáskörének hiányában nem vizsgálhatta azt, hogy a panaszos a terhére rótt szabálysértések elkövetésével gyanúsítható-e avagy sem.

IV.

A Testület a hatáskörére vonatkozó rendelkezések alapján eljárásában vizsgálhatta a panaszos előállítását, a bilincselését, a vele szemben végrehajtott biztonsági intézkedést, az intézkedés „bosszúhadjárat” jellegét (az intézkedés jogalapját) és az intézkedő rendőrök szolgálati fellépésére vonatkozó kifogásokat.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát, a XXIV. cikkben rögzített tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy vajon a rendőrség oldalán kellő jogszabályi felhatalmazás állt-e fent ahhoz, hogy a panaszost intézkedés alá vonják.

A rendőrség oldalán keletkező intézkedési kötelezettség, az intézkedés jogalapja tekintetében a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszossal szembeni intézkedésre rendőri észlelés alapján került sor. A panaszos az utcán tartózkodott, sétált. A gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó rendőrök a panaszos zavart viselkedésére figyeltek fel, hiszen a panaszos, ahogyan észrevette a szolgálati gépkocsit zavart lett, elkezdett ordibálni és bemutatott a rendőröknek (középső ujját mutatta fel nekik). Ekkor szabályosan félreálltak a rendőrök, majd ketten kiszálltak a gépjárműből és a panaszost személyazonosságának az igazolására szólították fel, aki ennek nem tett eleget, elfutott a helyszínről.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. § (1) bekezdés szerint a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz. A (2) bekezdés alapján a szóbeli figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértés elkövetését elismerő személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására. A (3) bekezdés szerint a rendőrt közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés észlelése vagy tudomására hozása esetén abban az esetben terheli a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása érdekében szükséges intézkedési kötelezettség, ha a) ilyen jellegű szolgálati feladat ellátására kapott utasítást, vagy b) intézkedése során ilyen jogsértést észlel, és – amennyiben ez az eljárás lefolytatásának

jogszabályi feltétele – rendelkezik a tevékenység ellátásához, illetve a szabályszegés dokumentálásához szükséges technikai eszközzel.

Mind a panaszos, mind pedig a rendőrség azonos tartalmú tájékoztatást nyújtott a Testületnek atekintetben, hogy a panaszos sétált, a járőrök gépkocsiban utaztak, amikor a gépjárművet észlelte a panaszos ordibálni kezdett és nemtetszésének a kifejezésére a középső ujját mutatta a rendőrök felé. Ezt követően került sor a rendőrség fellépésére a panaszossal szemben.

A Testület ahhoz, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettségének keletkezése kérdésében állást foglaljon, azt kellett mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e szabálysértés elkövetésének, a rendőrségi fellépéshez szükséges gyanúja.

A kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely szabálysértés tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e szabálysértést, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely szabálysértés elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

A Testület által kialakított történeti tényállásban közöltek felvethetik a Szabs. tv. 180. §-a által tilalmazott becsületsértés szabálysértésének elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanút. A hivatkozott jogszabályhely értelmében: „(1) Aki mással szemben a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, szabálysértést követ el. (2) Becsületsértés miatt szabálysértési eljárásnak csak magánindítványra van helye.”

A Testület álláspontja szerint a panaszos ordibálása, középső ujjának a felmutatása, direkt módon a rendőrök irányában, a becsületük csorbítására alkalmas cselekmény gyanúját vethette fel, hiszen a panaszos egyfajta megvető értékítéletet fejezett ki a rendőrökkel szemben. Ezen körülményekre tekintettel a Testület véleménye szerint ezen cselekmény megvalósulását a rendőrök észlelhették a helyszínen, így a jogellenes cselekmény észlelésére figyelemmel az Rtv. 13. § és a Szolgálati Szabályzat 9. §-ában foglaltak együttesen a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztettek a panaszossal szemben, így erre figyelemmel a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült annak kapcsán, hogy vele szemben a rendőrök intézkedést kezdeményeztek (próbáltak kezdeményezni).

Nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga annak kapcsán, hogy vele szemben a rendőrök intézkedést kezdeményeztek (próbáltak kezdeményezni).

2) A panaszos előállításának vizsgálata kapcsán a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

a) Az előállítás jogalapja tekintetében a Testület az alábbi következtetésre jutott.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos személyi szabadságát 2016. május 8-án 13 óra és 14 óra között, az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerint korlátozták. A panaszossal szemben intézkedő rendőrök gépkocsizó járőrszolgálatot láttak el, amikor felfigyeltek a zavartan viselkedő panaszosra, aki amint meglátta a szolgálati gépkocsit afelé kezdett el mutogatni

(középső ujját felmutatva) és afelé elkezdett kiabálni. A rendőrök miután szabályosan félreálltak a gépkocsival a panaszost intézkedés alá akarták vonni. Két rendőr a panaszos felé közeledett, személyazonosságának az igazolására szólították fel, amikor a panaszos futni kezdett és a rendőröktől elszaladt. Ekkor a két rendőr utána futott, míg a harmadik társuk a szolgálati gépkocsihoz visszament és azzal követte őket. A rendőrök utolérték a panaszost, majd ismételten személyazonosságának az igazolására szólították fel és figyelmeztették, hogy amennyiben nem tesz eleget a felszólításban foglaltaknak, nem működik együtt, akkor előállítják igazolás megtagadása miatt a [...] Kerületi Rendőrkapitányságra. A panaszos nem tett eleget a felszólításnak, majd kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó figyelmeztetést követően ismételten felszólították személyazonosságának az igazolására, amelynek nem tett eleget. Ekkor testi kényszer alkalmazásával megbilincseltek, majd átvizsgálták ruházatát és csomagját, amely során egy 8,5 cm pengehosszúságú kés került elő. Ezt követően szállították be a kapitányságra, ahol a csomagjának (fekete színű táska) átvizsgálása során, egy rejtett zsebből kerültek elő személyazonosító okmányai. Az intézkedés során aktív és passzív ellenszegülést tanúsított, folyamatosan engedetlen volt, nem működött együtt a rendőrökkel és személyüket folyamatosan szidalmazta.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

A Szolgálati Szabályzat 28. § (5) bekezdés értelmében az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene büncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.

A Testület a történeti tényállás kialakítása során ellentmondást tapasztalt, hiszen a panaszos azt állította, hogy azért nem tudta igazolni személyazonosságát okmányaival, mert azokat a zsebéből nem tudta elővenni, figyelemmel arra, hogy őt a földre teperték a rendőrök, így a rendőri közrehatás gátolta abban, hogy eleget tegyen a rendőri felszólításban közölteknek. Ezzel ellentétben a rendőrség ellentétes tartalmú információkat közölt a Testülettel. Véleményük szerint a panaszos az intézkedés kezdeti fázisától kivonta magát az intézkedés alól, nem működött együtt, nem teljesítette a rendőri felszólításban foglaltakat. A panaszost nem teperték le a földre, hiszen álló helyzetben bilincseltek előre a kezeit. A helyszínen átvizsgálták a panaszos ruházatát és csomagját, amely során egy 8,5 cm pengehosszúságú kés került elő, majd ezt követően szállították be a kapitányságra, ahol ismételten átvizsgálás intézkedést foganatosítottak, amely során a panaszos táskájának rejtett zsebéből előkerültek a személyazonosító okmányai, így megállapították a személyazonosságát és azt a nyilvántartásokban leellenőrizték.

Az ellentmondást a rendőrségi dokumentációk, mint közokiratok alapos mérlegelésével tudta a Testület feloldani, így megállapítást nyert, hogy a panaszos személyazonosságát valóban a

kapitányság épületében állapította meg a rendőrség, hiszen az igazolásra való felszólításoknak a panaszos egyszer sem tett eleget (nem adta át önként a rendőröknek az okmányait, azok fellelhetőségéről sem tájékoztatta a rendőrséget). Figyelemmel ezen körülményre a Testület elfogadta a panaszos előállításának a jogalapjaként az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontjára történő rendőrségi hivatkozást, így az előállítás jogalapja kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga.

Tekintettel arra, hogy a panaszos személyazonosságát a helyszínen önként nem igazolta, így a Testület úgy határozott, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja kellő jogszabályi felhatalmazást biztosított a panaszos előállításához, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga.

b) Ugyanakkor az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja csupán lehetőséget teremt az előállításához és az adott esetben a rendőrség diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban szükséges-e annak foganatosítása.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszos előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

A Testület megítélése szerint a panaszos előállításának a foganatosítása nem állta ki az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság próbáját, hiszen a rendőrség oldalán nem állt fent olyan cél, amely arányban állhatott volna a jogkorlátozás mértékével. A rendőrség saját maga számolt be a Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumokban, hogy a panaszossal szemben, mint személyi szabadságában korlátozott személlyel szemben kétszer is ruházat-és csomagátvizsgálást hajtottak végre; először az intézkedés helyszínén, majd másodjára a kapitányság épületében. A helyszínen a panaszosnál egy 8,5 cm pengehosszúságú kést találtak, míg a kapitányság épületében az ismételt csomagátvizsgálás során, a panaszos fekete színű táskájának rejtett zsebében találták meg a panaszos személyazonosító okmányait, amely alapján megállapították a személyazonosságát és a panaszos személyét a nyilvántartásokban leellenőrizték.

Figyelemmel arra, hogy a Szolgálati Szabályzat hivatkozott pontja az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mérlegelési lehetőséget áttöri és az előállítás végrehajtását kötelező jelleggel előírja az intézkedők számára abban az esetben, hogy ha kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor az intézkedés alá vont személlyel szemben, így figyelemmel arra, hogy a panaszossal szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor, így a rendőrség nem tekinthetett el az előállítás foganatosításától, hiszen annak végrehajtását a Szolgálati Szabályzat 28. § (5) bekezdése kötelező jelleggel előírta. Ezen körülményre figyelemmel az intézkedők a helyszínen az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményt is figyelembe vették, amikor az előállítást végrehajtották, így a Testület véleménye szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga az előállítás arányossága kapcsán, hiszen az megfelelt az Rtv. 15. §-ában foglaltaknak.

A Testület álláspontja szerint a panaszos előállítása az Rtv. 15. §-ban szabályozott arányossági követelményeknek megfelelt, így ennek kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

c) A Testület ezt követően a panaszos előállításának időtartamát vizsgálta meg.

A panaszos személyi szabadságát az előállítás idejéről szóló dokumentációk szerint a rendőrség 2016. május 8-án 13 óra és 14 óra között korlátozta, azaz összesen egy órán keresztül.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szervezője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart. A Testület a kérdés vizsgálata kapcsán figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában foglalt arányossággal követelményére.

A Testület a rendőrség által, a részére bocsátott adatokból közelítő pontossággal igyekezett rekonstruálni az eseményeket, amelyeket a rendőrség a panaszos személyi szabadságának korlátozása ideje alatt végrehajtott. A rendőri intézkedésre 13 órakor került sor, amikor a panaszost személyazonosságának igazolására szólították fel, de a panaszos nem működött együtt, nem vetette alá magát a rendőri intézkedésnek, hanem elszaladt a rendőrök elől. A rendőrök utánaeredtek, megállították, majd az előállítás kilátásba helyezése mellett ismételt személyazonosságának az igazolására szólították fel. A panaszos aktív és passzív ellenszegülő, verbálisan a rendőrök személyét szidalmazó magatartását továbbfolytatta, nem tett eleget a rendőri felszólításban foglaltaknak. A rendőrök ekkor ismételt felszólították a panaszost a személyazonosságának az igazolására és annak megtagadása esetén figyelmeztették, hogy vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására is sor kerülhet. A panaszos továbbra sem tett eleget a szóbeli felszólításban foglaltak, ismételt megpróbálta elhagyni a helyszínt, így megbilincsték. A bilincset 13 óra és 13 óra 20 perc között viselte. A helyszínen átvizsgálták a ruházatát és a csomagját, nála egy 8,5 cm pengehosszúságú kést találtak. Ezt követően beszállították a kapitányságra, ahol előállító helyiségben nem helyezték el. Ismételt átvizsgálták a ruházatát és a csomagját, amely során a táskájából előkerültek a személyazonosításra szolgáló okmányai. Átvételi elismervény ellenében elvették tőle a kését, adatait rögzítették, ellenőrizték a személyét a közhiteles nyilvántartásokban, a szükséges dokumentációkat kitöltötték, hozzá mentőt hívtak (biztonsági intézkedés), a mentőtiszt megvizsgálta, majd 14 óra 15 perckor elszállították a kórházba, figyelemmel arra, hogy pszichiátriai osztályon különféle vizsgálatok elvégzése vált indokolttá. Erre tekintettel a panaszos személyi szabadságát ténylegesen 14 óra 15 percig korlátozta a rendőrség, azaz összesen 1 óra 15 percen keresztül.

A Testület a panaszos személyi szabadsága korlátozásának idejét nem találta aránytalanul, indokolatlanul, szükségtelenül hosszúnak. Álláspontja szerint a panaszossal szemben a rendőri interakció folyamatos volt, szinte minden egyes percben részese volt valamely rendőrség által végrehajtott cselekménynek. A panaszosnak az intézkedés során nem kellett

indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszasan várakoznia arra, hogy érdemi cselekmény történjen. Ezen körülményekre tekintettel a jogkorlátozáshoz mérten a rendőrök a panaszos személyazonosságát (az intézkedés célja) viszonylag rövid időben megállapították, így a Testület álláspontja szerint az előállítás időtartama kiállta az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság próbáját, így a panaszos személyi szabadsághoz való joga nem sérült.

A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az előállítás időtartama kapcsán.

3) A Testület ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott bilincset vizsgálta meg.

A rendőrség tájékoztatása szerint, amikor a panaszost intézkedés alá akarták vonni (igazoltság), akkor elfutott a rendőrök elől, kivonta magát az intézkedés alól. Ezt követően a rendőrök utánaerédtek, utolérték és ismételten személyazonosságának az igazolására szólították fel úgy, hogy közben figyelmeztették, hogy amennyiben a felszólításban foglaltaknak nem tesz eleget, akkor előállítják a [...] Kerületi Rendőrkapitányságra. A panaszos nem tett eleget a felszólításban foglalt, követendő magatartásnak, így a rendőrök figyelmeztették, hogy amennyiben az ismételt felszólításnak sem tesz eleget, akkor vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására fog sor kerülni. A panaszos ismételten ellenszegült, így a panaszost álló testhelyzetben, kezeinek előre bilincselésével az Rtv. 48. § c) és d) pontokra tekintettel megbilincselték. A bilincset 13 óra és 13 óra 20 perc között viselte. A panaszos magatartása aktív és passzív ellenszegülést mutatott, ellenállása fokozódott, verbálisan szidalmazta a rendőröket. A vele szembeni rendőri intézkedés kezdeményezésére is azért került sor, mert amint meglátta a szolgálati gépkocsit kiabálni és mutogatni kezdett a rendőrök irányába, amelyet a panaszos beadványában megerősített; sőt azt a rendőri tényelőadást is megerősítette, hogy az intézkedés során „nem úri stílusban” fejezte ki magát.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilinc alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartásra vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A Testület véleménye szerint a szökés megakadályozása és az ellenszegülés megtörése kellő felhatalmazást biztosított a rendőrség oldalán az Rtv. 48. § c) és d) pontjai alapján történő bilincseléshez. A panaszos már az intézkedés kezdetén ellenállt annak, elszaladt a helyszínről, nem igazolta magát. A rendőrök a követendő magatartásra háromszor szólították fel. A panaszos nemcsak passzívan (nem igazolja magát, nem adja át az okmányait, verbálisan szidja a rendőröket), hanem aktívan is ellenállt (elfutott a helyszínről, majd a bilincselés kilátásba helyezését követően is megpróbált elfutni onnan) a rendőri intézkedés során. A rendőrség tehát konkrétan megtapasztalta a panaszos különféle intenzitású ellenállását, sőt egyszer a szökésében is megakadályozták. A rendőrség többször szóban felszólította a panaszost a követendő magatartásra, az engedelmességre, de egyszer sem tett ezeknek eleget. A Testület álláspontja szerint a panaszost ismételt szökésében, valamint az ellenszegülésének a kifejtésében kevésbé jogkorlátozó módon a rendőrök nem tudták volna megakadályozni. A Testület a kifogás értékelése kapcsán külön figyelemmel volt a panaszos által előadottakra, hiszen a panaszos saját maga mondta, hogy kiabált, szidta a rendőröket, középső ujjának a felmutatásával be is mutatott nekik. Ezen körülményekre tekintettel a Testület véleménye szerint nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga a vele szemben alkalmazott bilincs következtében.

A fentiekben ismertetettek alapján a Testület véleménye szerint a panaszos bilincseléséhez az Rtv. 48. § c) és d) pontjai kellő jogszabályi felhatalmazást biztosítottak, így nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga a vele szemben alkalmazott bilincs vonatkozásában.

4) A panaszos sérelmezte azt, hogy őt annak ellenére vitték be a zárt osztályra (Pszichiátriai Osztályra), hogy annak bármiféle alapja lett volna. Amikor a rendőrkapitányságon tartózkodott, akkor hozzá mentőt hívtak, annak ellenére, hogy nem kérte és az orvosi ellátást, azt kifejezetten elutasította, mégis akarata ellenére szállították be a kórházba. Véleménye szerint erre hazugság miatt került sor és a mentő helyszínre hívása nem a véletlen műve.

A rendőrség tájékoztatása szerint, tekintettel arra, hogy a panaszos az intézkedés folyamán zavartan viselkedett, hozzá mentőt hívtak. A mentő a kapitányságra 14 órakor érkezett meg. Sz. Á. mentőtiszt megvizsgálta a panaszost és közölte a rendőrrel, hogy a panaszost a [...] Kórház Pszichiátriai Osztályára szállítják további vizsgálatok elvégzése miatt. A kapitányságvezető arról is tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos a beadványát a kórházban eltöltött idő alatt készítette el és terjesztette elő a Testületnél. (A panaszossal szemben intézkedő rendőr a kapitányságon megkérdezte a panaszost, hogy miért vonta ki magát az intézkedés alól, amelyre azt felelte, hogy őt megfigyeli a rendőrség, valamint perben áll a rendőrséggel.)

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 37. § szerint:

„A rendőr az önvészélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében

- a) megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, a feladatkörébe tartozó intézkedéseket;
- b) intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában;
- c) intézkedik az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozására;
- d) közterületen vagy nyilvános helyen - ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja - intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személynek a lakására vagy kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról;
- e) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.”

A Szolgálati Szabályzat 10. §-a szabályozza a biztonsági intézkedésre vonatkozó rendelkezéseket. E szerint:

„(1) A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetve az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet észlelése esetén - az Rtv. 37. §-ában meghatározott intézkedések végrehajtása során - a helyszínen

- a) tájékozik, azonnali elsődleges jelentést tesz, az esemény jellegétől függően a veszély elhárításában közreműködni kötelezettek riasztja,
- b) gondoskodik az életmentésről és az elsősegélynyújtásról,
- c) intézkedik a vagyonmentésre és a további károk megelőzésére,
- d) jelentést tesz, szükség esetén újabb erőket és eszközöket igényel, valamint javaslatot tesz további intézkedések megtételére,
- e) intézkedik a bűncselekmények megelőzésére és a veszélyhelyzettel összefüggő bűncselekmények felderítésére,
- f) tájékoztatást ad a szolgálati elöljáró utasítása szerint, valamint
- g) intézkedik a közrendet zavaró cselekmények megszüntetésére, az illetéktelenek távoltartására, a közúti forgalom esetleges elterelésére, szükség esetén a személyek elszállítására, az állatok elterelésére.

(2) Biztonsági intézkedés keretében terület lezárására kell intézkedni

- a) természeti vagy ipari katasztrófa, valamint annak veszélye esetén,
- b) tüzeset, műszaki mentés helyszínén,
- c) bűncselekmény, közlekedési és egyéb baleset esetén,
- d) súlyos fertőző betegség, talált sugárzó anyag, robbanóanyag, robbantással történő fenyegetés esetén, valamint
- e) terrortámadás veszélye vagy terrorcselekmény esetén.”

A Testület a panaszos zavart állapotára vonatkozó tényelődások között ellentmondást tapasztalt, amelyet a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszközével és a birtokában lévő csekély számú bizonyíték alapos mérlegelésével sem tudott feloldani, ezért nem tudott megállapítani egy olyan történeti tényállást, amely alapján a panaszos zavartságának a fokát megállapíthatta, így nem tudta azt értékelni, hogy a biztonsági intézkedés elrendeléséhez vajon a rendőrség oldalán kellő jogszabályi felhatalmazás állt-e. Ezen körülményre tekintettel a Testület nem határozhatott másként, minthogy véleménye szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme ezen kifogás kapcsán nem megállapítható.

A biztonsági intézkedés elrendelése kapcsán előadott panaszosi sérelem vizsgálata során a Testület feloldhatatlan ellentmondásba ütközött, így úgy határozott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

5) A panaszos több aspektusból kifogásolta a rendőrök szolgálati fellépését.

- a) Először is sérelmezte, hogy szó nélkül (se szó, se beszéd) vonták intézkedés alá, azaz nem közölték vele az intézkedés okát.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos állításának a valóság alapját, hiszen elmondták, hogy a személyazonosságát kívánták megállapítani, amely igazolásra többször szólították fel a panaszost, így tudomása volt arról, hogy milyen céllal kezdeményeznek vele szemben intézkedést.

Az Rtv. 2. § szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 24. § (1) bekezdése alapján a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáférhető felvilágosítást megadni.

Az Rtv. 20. § szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat 5. §-a tovább részletezi. A jogszabályhely értelmében az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. Ez a közlés akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Habár első olvasatban a rendőrség és a panaszos tényelődása között ellentmondás feszül, mégis azt a Testület a panaszos által, a beadványában előadott információk birtokában fel tudta oldani. A panaszos egyszer arra hivatkozik, hogy hirtelen léptek fel vele szemben, úgy fogalmaz többször is, hogy „se szó, se beszéd”, máskor pedig azt mondja, hogy ő eleget akart tenni az igazolásra vonatkozó rendőri felszólításnak, de annak végrehajtásában a rendőri közrehatás lehetetlenítette el. Ezen körülményre figyelemmel a panaszos tisztában volt azzal, hogy miért került a rendőrökkel interakcióba, tudta, hogy miért intézkednek vele szemben, így a Testület nem találta alaposnak a panaszos kifogását, ezért úgy határozott, hogy nem sérült a panaszos tisztességének eljárásához való joga.

A panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet az intézkedés során, hiszen a panaszos tisztában volt azzal, hogy miért került sor rendőri interakcióra.

b) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri fellépés végig agresszív volt, lekezelően bántak vele és az egyik rendőr azt is mondta neki, hogy amennyiben nem engedelmeskedik az intézkedés során, akkor eltöri a nyakát.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos állításainak a valóság alapját. A panaszos viselkedett agresszíven, ellenszegülő módon az intézkedés során, a rendőröket ez a fellépés nem jellemezte és egyik intézkedő rendőr sem közölte vele az általa hivatkozott mondatot.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Tekintettel arra, hogy a szolgálati fellépés módjával kapcsolatban a panaszos és a rendőrség is eltérő tartalmú információkat hozott a Testület tudomására, amelyek ellentmondásban állnak egymással, így a Testület nem tudott egy olyan történeti tényállást kialakítani, amelynek

tükrében megítélhette volna a panaszos kifogásait. A Testület rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszköz és a bizonyítékok csekély volta lehetlenné tette az ellentmondás feloldását, így ezen körülményre tekintettel a Testület csak úgy határozhatott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

A panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható a tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel, amely a panaszos és a rendőrség tényelőadásai között feszül a rendőri közlések és magatartás tekintetében.

6) A panaszos álláspontja szerint az egész intézkedés a rendőrség bosszúhadjárata volt ellene, hiszen számos feljelentést tett már a [...] Kerületi Rendőrkapitányság ellen és az ügyészségen jelenleg is több eljárás van folyamatban a [...] Kerületi Rendőrkapitányság ellen.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos állításának a valóság alapját, hiszen nem bosszúhadjárat keretén belül vonták intézkedés alá a panaszost, hanem azért, mert zavartan viselkedett, ahogyan meglátta a rendőrautót ordibálni kezdett a rendőrök irányában és be is mutatott nekik, így igazolni akarták. Jelenleg két büntetőeljárás van folyamatban; ezek közül az egyiknek a panaszos érintettje, míg a másiknak a panaszos bejelentője.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése tartalmazza a részrehajlásmentes rendőri intézkedés alapvető követelményét, így eszerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye – bármely okból – a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

A Testület gyakorlata szerint a részrehajló rendőri intézkedés két értelmet takar; az egyik szerint részrehajlónak minősül a rendőri intézkedés, amikor a panaszost a rendőri intézkedés során azért éri hátrány, mert a panaszossal szembenálló felet előtérbe helyezi a rendőr azért, mert valamilyen kapcsolat (rokoni, baráti, ismeretségi) áll fent közöttük. A másik szerint pedig ezen eset hiánya esetén, amikor a rendőrök nem tesznek eleget azon kötelezettségüknek, hogy a kérésüket követően a helyszínen történeteket objektíven felderítsék.

A Testület az előző alpont [1) pont a) alpont] kialakított történeti tényállásra visszautalva nem találta megalapozottnak a panaszos rendőri elfogultságra és bosszúhadjáratra vonatkozó kifogását. A panaszos saját maga a beadványában előadta, hogy ahogyan meglátta a számára ismerős rendőrautót ordibálni kezdett az irányába és be is mutatott a rendőröknek. Azt is kifejezte, hogy rájött, hogy nem volt ez bölcs dolog, de mégis ezt tette az intézkedés pillanatában. A panaszos saját maga elismerte azt, hogy ezt a cselekményt elkövette, így tevékeny közrehatásának az eredménye az, hogy vele szemben intézkedést kezdeményeztek a rendőrök. A Testület a kialakított történeti tényállásban nem talált olyan elemet, mozzanatot, amely a rendőrök elfogultságára utalt az intézkedés kezdeményezése és az intézkedés során, így álláspontja szerint a rendőrök a panaszossal szemben az objektivitás talaján állva intézkedtek. A panaszos magatartása idézte elő a vele szembeni intézkedést, így erre tekintettel a Testület véleménye szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, hiszen nem intézkedtek vele szemben elfogultan, revans-vágytól vezérelve a rendőrök.

A Testület nem találta alaposnak a panaszos részrehajló rendőri intézkedésre vonatkozó kifogását, hiszen a rendőrök objektív alapon kezdeményeztek és folytattak le vele

szemben intézkedést. Erre figyelemmel a Testület véleménye szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.

V.

A Testület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában kezdeményezett intézkedést a panaszossal szemben, így nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Az intézkedés továbbá megfelelt az azzal szemben támasztott objektivitás követelményének, az nem minősült részrehajlónak, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában foganatosította a panaszos előállítását az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja alapján, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. Az megfelelt az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményeknek, így erre figyelemmel nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. Az előállítás időtartama arányos volt, így erre figyelemmel nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. Az Rtv. 48. § c) és d) pontok szerinti bilincselést jogszerűnek, arányosnak minősítette a Testület, így nem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető joga. A panaszossal szemben végrehajtott biztonsági intézkedés elrendelésére vonatkozó jogalap vizsgálata kapcsán a Testület feloldhatatlan ellentmondásba ütközött a panaszosi magatartás értékelése kapcsán, így csak úgy határozhatott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható. Az intézkedés céljának és okának a közlése kapcsán a Testület nem találta megalapozottnak a panaszos kifogását, így úgy határozott, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A rendőrség fellépésére vonatkozó panasz kapcsán a két fél tényelőadása között feszülő, feloldhatatlan ellentmondásba ütközött a Testület, így erre tekintettel arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2016. július 7.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag